

[1979, po 10. listopadu] – Dokument obsahující návrhy nevydaných sdělení VONS „Přemysl Janýr ml. se opět účastní práce VONS“ a „Případ Olgy Kudlové a dr. Milana Kudly“ o rozhodnutí Přemysla Janýra pobývajícího v Rakousku znovu se účastnit práce Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných obsahující v příloze jeho návrh sdělení k případu perzekuce manželů Kudlových.

NÁVRH (Přemysl Janýr ml. se opět účastní práce VONS)

Člen VONS Přemysl Janýr ml. zaslal dne 10. 11. 1979 Výboru dopis, v němž oznamuje, že svůj úmysl zdržovat se politické činnosti po dobu pobytu v Rakousku nyní změnil po akci proti VONS¹ a po případu Pavla Kohouta.² Přemysl Janýr je tedy spolu s Ivanem Medkem zahraničním členem VONS. Jeho adresa je Lusthandelgasse 4/21, 1090 Wien, Rakousko, tel. (222) 3489345.

Poznamenáváme, že později^a byl Přemysl Janýr ml. zbaven státního občanství podobným způsobem jako Pavel Kohout.³

VONS

NÁVRH (Případ Olgy Kudlové a dr. Milana Kudly)

Člen VONS Přemysl Janýr ml., žijící v Rakousku, zaslal Výboru <dodatečně se zpožděním>^b zprávu o případu Olgy a dr. Milana Kudlových.⁴

Dr. Milan Kudla, nar. 21. 2. 1936, české národnosti, pracoval do 31. 12. 1971 jako vyšetřovatel Krajské správy SNB <v Ostravě>^c (důstojník VB). V roce 1970 mu bylo zrušeno členství v KSČ. Od r. 1973 do r. 1975 pracoval na různých místech jako právník do té doby, než byl propuštěn ze zaměstnání pro „zatajení nesprávných politických postojů v minulosti“. Jeho posledním zaměstnavatelem

^a Původně stálo v textu „po odeslání tohoto dopisu“.

^b Doplněno vsuvkou nad textem daného řádku.

^c Doplněno vsuvkou nad textem daného řádku.

před zadržením byly Technické služby ve Starém Smokovci (čištění města).

Dr. M. Kudla byl různě šikanován již od r. 1970. Ztrácela se mu korespondence, často byl sledován. Výsledky a výhrůžky ho dohnaly k tomu, že v r. 1975 napsal dopis prezidentu republiky, v němž podrobně poukázal na činnost StB, <některých>^a státních a politických orgánů a institucí apod. Kancelář prezidenta republiky předala věc k vyřízení StB.

V listopadu 1976 zorganizovala StB jako vyvrcholení řady nenávislných aktů výslech dr. Kudly v budově StB v Popradě, kde pět pracovníků StB vyslýchalo dr. Kudlu od rána až do večera. Pod různými výhrůžkami byl dr. Kudla nucen k emigraci, což tehdy odmítl.

Začátkem ledna 1977 signoval dr. Milan Kudla Prohlášení Charty 77 z 1. 1. 1977 dopisem dr. Jiřímu Hájkovi.⁵ StB tehdy zaútočila na dr. Kudlu opět a zopakovala své ultimatum. Zaměstnavatel oznámil, že ho propustí.

V té době ještě nebyl oznámen azyl udělovaný chartistům rakouskou vládou. Proto dr. Kudla, nyní již ochotný k emigraci, oznámil pracovníkům StB, že si nejdříve musí vyžádat souhlas ze strany Rakouska. Napsal tedy dopis předsedovi vlády dr. Bruno Kreiskému a vládě Rakouské republiky. Žádost o souhlas k vystěhování odůvodnil tím, že v ČSSR již žít nemůže a vystěhovává za se svou nevlastní dcerou Šárkou Keutnerovou (roz. Horákovou, dcerou O. Kudlové). K tomu přiložil opisy rozhodnutí soudů o pracovních sporech, <opis>^b rozhodnutí, že nesmí pracovat ve své kvalifikaci, opis dopisu, kterým se připojil k Chartě 77 atd. Tuto žádost předal manželce, aby ji při své soukromé cestě do Bratislavy podala na generálním konzulátu.

Olga Kudlová, nar. 7. 8. 1929, <úřednice, české národnosti,>^c byla pak dne 4. 2. 1977 zadržena orgány StB a byla prohledána.

^a Doplněno vsuvkou nad textem daného řádku.

^b Doplněno vsuvkou nad textem daného řádku.

^c Doplněno vsuvkou nad textem daného řádku.

Příslušníci si inkriminovaný dopis přečetli a manželům Kudlovým emigraci doporučili. („Aspoň budete mít pokoj.“)⁶

V Bratislavě pak byla O. Kudlová sledována až k budově konzulátu, kde ji pracovníci StB a VB zadrželi, dopis odňali a pak ji opět propustili.

Dne 6. 2. 1977 pak proběhla v bytě Kudlových velká domovní prohlídka, při níž byl nalezen a zabaven průklep^a dopisu dr. B. Kreiskému. Oba manželé byli zajištěni a byla na ně uvalena vyšetřovací vazba.

Olga Kudlová byla asi po dvou měsících z vazby propuštěna.

Dne 29. 4. 1977 vynesl senát Městského soudu v Bratislavě za předsednictví JUDr. Emila Jurkoviče a soudců z lidu Jozefa Neumanna a Vincenta Luptáka rozsudek (29 T 083/77), kterým se odsuzuje dr. Milan Kudla pro pokus trestného činu poškozování zájmů republiky v cizině (§ 8/1, § 112 tr. zák.) k 18 měsícům odnětí svobody nepodmíněně a Olga Kudlová pro napomáhání k tomuto trestnému činu (§ 10 odst. 1 písmeno c tr. z.) k trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců s podmíněným odkladem na dva roky.⁷

V odůvodnění rozsudku se praví mj.:

„V predmetnom liste obžalovaný uvádza nepravdivé a skreslené údaje o politických a spoločenských pomeroch v ČSSR. Okrem iného uvádza, že ROH je súčasťou likvidačnej mašinerie, že sudy v ČSSR porušujú vlastné zákony, že orgány ZNB prenasledujú slušných a poctivých občanov. Ďalej uvádza, že manželka Oľga Kudlová bola odsúdená len za to, že prijala do daru osobné auto, manželkina dcéra Šárka Horáková bola odsúdená ako zločinec za to, že sa vydala za rakúskeho štátneho občana a podobne.“

„Z obsahu spisov okresného súdu v Ostrave číslo 4 T 114/72 je zrejmé, že Oľga Kudlová bola právoplatne uznaná vinnou z trestného činu ohrozenia devízového hospodárstva podľa § 146 odst. 1 tr. zákona. Je nesporné, že dcéra obžalovaných Šárka Horáková nemá pobyt v Rakúsku legalizovaný.“

^a Původně bylo uvedeno slovo „*opis*“, které bylo přeškrtnuto a nahrazeno výrazem „*průklep*“.

„Obsah predmetného dopisu bol rozhodne spôsobilý pre využitie v ideologickej propagande, najmä za terajšej umelej kampane kapitalistických štátov proti socialistickým štátom na tzv. obranu ľudských práv.^a Podľa názoru súdu obžalovaný Milan Kudla sa nie náhodou obracal na Rakúskeho [sic] kancelára Dr. Kreiského o udelenie politického azylu, ale práve preto, že tento najviac vystupoval zo západných štátnikov na podporu tzv. disidentov pre politické ciele buržoáznej spoločnosti. Nič na veci nemení, že v Rakúsku žije jeho nevlastná dcéra.“

„... obžalovaný ... sa trestnej činnosti dopustil za zťažných osobných a pracovných podmienok, i keď si ich prevážne zavinil sám nesprávnymi a nezodpravednými politickými postojmi v rokoch 1968–1969, ktoré mali zákonite vplyv na jeho ďalší život“.^b

Dr. Milan Kudla a jeho žena Olga se tiež hájili tím, že príslušníci StB najprve dopis prečítali a jeho predání doporučili, takže se dopustili vlastně stejného činu jako Olga Kudlová. Tato obhajoba neuspěla:

„Smiešne je jeho tvrdenie, že zčásti konal na pokyn našej rozviedky.“⁸

Dr. M. Kudla pak byl až do skončení osmnáctiměsíčního trestu vězněn v NVÚ Ilava na politickém oddělení (izolaci). Po propuštění byl zaměstnán na pracovišti Verejné smetisko pre domacie odpadky z Vysokých Tatier. Opět podal žádost o vystěhování a tentokrát bez větších komplikací vycestoval do Rakouska.

*LP, Sb. VONS, inv. č. 2, sign. IV/7, kart. 3. – Originál, rukopis, 3 strany (2 listy A4).*⁹

^a Tato věta byla v textu označena jako pasáž, kterou je možno zkrátit.

^b Tato věta byla v textu označena jako pasáž, kterou je možno zkrátit.

POZNÁMKY

- ¹ K trestnímu stíhání a odsouzení členů VONS v případě Petra Uhla a spol. viz mimořádné sdělení VONS ze 30. 5. 1979, dokument č. 114, sdělení VONS č. 115, 118, 128, 129, 137, 141, 142, 143, 144, 153, 156, 158, 205 a 376, dokumenty č. 116, 119, 129, 130, 138, 142, 143, 144, 145, 154, 157, 159, 206 a 379, a dokumenty č. 1143, 1152, 1153, 1163 a 1164.
- ² K tomu viz dopis člena VONS Ladislava Lise vězněného v Praze-Ruzyni předsedovi vlády ČSSR Lubomíru Štrougalovi ze 14. 10. 1979 obsahující protest proti zbavení spisovatele a dramatika Pavla Kohouta československého státního občanství, dokument č. 1142.
- ³ Přemysl Janýr ke svému rozhodnutí uvedl v dopisu VONS z 10. 11. 1979 obsahujícím zprávu o případě M. Kudly a deklarování jeho znovuzahájení otevřené činnosti ve VONS toto: „*Po více než rok našeho pobytu zde jsem se zdržoval otevřené činnosti, neboť jsem nechtěl ohrozit náš návrat. Po akci proti VONSu a po případě Pavla Kohouta, který se takové činnosti zdržoval ještě konsekvantněji, musím nyní tento svůj postoj revidovat. Mám pocit, že jsem se nechal zbytečně vydírat příslibem něčeho, co bylo stejně od začátku podvodem. Píši Vám to proto, že mám v úmyslu otevřeně pokračovat v činnosti VONSu jako jeho zahraniční člen. To neznamená, že bych rezignoval na návrat nebo na status čs. občana, který je dočasně v zahraničí.*“ LP, Sb. VONS, inv. č. 190A, sign. IV/1, kart. 32.
- ⁴ Ve výše uvedeném dopisu VONS z 10. 11. 1979 Přemysl Janýr k případu napsal: „*Zasílám Vám kopii rozsudku a dopisu, ve kterém [dr. Milan Kudla] objasňuje některé podrobnosti. Dr. Kudla má ve Vídni nevládní dceru, která se od r. 1977 obracela na rakouské úřady, na AI a na další místa s žádostí o poskytnutí pomoci jejímu otčímovi. AI z Londýna se mne dotazovala, zda o jeho případě něco vím. Navštívil jsem ji a dozvěděl se pouze to, co psala na všechny možné instituce a co se bohužel nedalo nijak ověřit, co znělo zčásti jako nepravděpodobné (teatrální akce k zadržení její matky před konzulátem v Bratislavě) nebo přímo nepravdivé (že dr. Kudla je signatář Ch 77) a budilo nedůvěru (dr. Kudla byl vyšetřovatelem SNB v Ostravě). Příklad byl tedy odložen až do doby (asi před měsícem), kdy dr. Kudla se svou ženou přijeli do Vídně. Musím nyní přiznat, že jeho rozsudek absolutně potvrzuje vše, co paní Kentnerová psala a říkala. Příklad sám je emigrací dr. Kudly uzavřen a posílám Vám ho proto, že patří k nejtransparentnějším případům, které kdy VONS měl, s přáním, aby byl uložen a abyste vydali alespoň dodatečně sdělení o něm. Dr. Kudla dosud nebyl zdejšími úřady zařazen do kategorie čs. disidentů, neboť forma jeho odjezdu byla jiná než u ostatních chartistů, a tím je ve svém postavení zde znevýhodněn. Paradoxní na tom je, že vlastní příčinou tohoto znevýhodnění zůstává de facto zákrok SNB, kterým bylo zabráněno jeho manželce ve vstupu na rakouský konzulát v Bratislavě. Domnívám se, že sdělení VONSu by v jeho případě mohlo*

alespoň dodatečně pomoci. A konečně by měl pro úplnost být uveden v následujícím seznamu signatářů Ch 77.“ Tamtéž.

- ⁵ Jméno Milana Kudly nebylo nikdy mluvčími Charty 77 mezi signatáři základního prohlášení Charty 77 zveřejněno, což však nevylučuje, že se k souhlasu se základním prohlášením skutečně přihlásil. Viz soupis signatářů základního prohlášení Charty publikovanou in: CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 3, Praha 2007, s. 337–378 (především ediční poznámku na s. 337).
- ⁶ K tomuto zadržení mělo dojít na letišti v Popradu. Viz kopie Kudlova dopisu Přemyslu Janýrovi obsahující zprávu o jeho případu ze 30. 10. 1979. LP, Sb. VONS, inv. č. 190A, sign. II/1, kart. 32.
- ⁷ Kudla byl pro výkon trestu zařazen do I. nápravně výchovné skupiny. Zároveň mu byl udělen trest propadnutí kufříkového psacího stroje a kazetového magnetofonového pásku se „závadným“ obsahem.

V rozsudku bylo uvedeno, že Kudla *„koncom januára 1977 v Dolnom Smokovci skoncipoval a dňa 21. 1. 1977 na svojom písacom stroji napísal list adresovaný vedúcemu činiteľovi a vláde cudzieho štátu, ktorý obsahoval nepravdivé, hrubo skreslené údaje o spoločensko-politických pomeroch v ČSSR, najmä v súvislosti s úlohou ROH, činnosťou justície a ZNB a iné, ako sú uvedené v dokumente založeného ve spisoch“*. Jeho manželka O. Kudlová podle rozsudku *„po prečítaní predmetného listu a po vzájemnej dohode s manželom Milanom Kudlom o spôsobe doručenia listu, pricestovala dňa 3. 2. 1977 do Bratislavy, kde chcela dňa 4. 2. 1977 uvedený list spolu s ďalšími písomnosťami doručiť Generálnemu konzulátu Rakúskej spolkovej republiky v Bratislave, čo sa jej však nepodarilo“*. Tamtéž, rozsudek Městského soudu v Bratislavě nad M. a O. Kudlovými.
- ⁸ Citace uváděné v konceptu sdělení VONS odpovídají až na drobné odchylky kopii rozsudku Městského soudu v Bratislavě zaslaného Přemyslem Janýrem v příloze jeho dopisu VONS. Tamtéž.
- ⁹ V Libri prohibiti se nachází i rukopisný koncept sdělení VONS k případu manželů Kudlových a k rozhodnutí Přemysla Janýra opětovně otevřeně působit ve výboru, viz in: LP, Sb. VONS, inv. č. 2, sign. IV/7, kart. 3.